

1. Paniek!

‘Ik ga nog even naar buiten, moeder!’ Joris knoopt zijn bakersschort los en gooit die over de haak die aan de muur hangt.

‘Ben je op tijd terug voor het eten? Gisteren moesten we ook al op je wachten. Dus als weer je te laat bent, dan ga je met een lege maag naar bed.’

‘Ja moe. Ik ga alleen naar de tuinen. Ben zo weer terug.’ Joris geeft zijn kleine zusje een aai over haar blonde haren. ‘Ikke mee?’ vraagt ze, terwijl ze zich tegen zijn been drukt.

‘Nee Maria, een andere keer. Ga jij mama maar helpen.’

Hij loopt het kleine trapje op naar het voorhuis, waar vader bezig is om pasteien uit de oven te halen. Hij schept ze voorzichtig met een lange spatel eruit.

Joris kijkt om zich heen in de warme bakkerij. ‘Roef? Kom ‘s bij het baasje?’ Hij fluit op zijn vingers.

Vrijwel meteen verschijnt er een parmantige roodbruine duif in het openstaande deurtje van zijn kooitje. Hij vliegt naar Joris toe en komt met een sierlijke boog op zijn schouder zitten. Joris kietelt hem eventjes onder zijn kopje. Het dier pikt speels in zijn hand. ‘Zat je verstopt? Of was je lekker aan het slapen?’

Vader lacht: ‘Denk je nu echt dat je met zo’n beest kan praten? Ik snap nog steeds niet wat je met die vogel hebt. Geef mij maar een hond, daar kun je tenminste nog mee stoeien.’

‘Maar iemand moest toch voor hem zorgen?! Hij was ziek. U weet hoe mager hij was toen ik hem in de winter vond. En u vond het goed dat hij ...’ Joris struikelt bijna over zijn woorden. ‘Rustig maar’, onderbreekt vader hem. ‘Je hebt helemaal gelijk. Afijn, het is een aardig dier. Bovendien heeft hij ook prachtige

bruine kleuren. Dat zie je bijna nooit. Zo valt hij goed op tussen al die grijze en zwarte duiven. Hij heeft het maar getroffen met zijn plekje boven de warme oven.'

Joris knikt. Het deurtje van Roefs kooitje kan gewoon open blijven staan, zodat de vogel in de bakkerij een graantje kan meepikken. Hij ontsnapt nooit!

'Nou, kom je mee?' vraagt Joris aan de duif. Samen gaan ze naar buiten.

Op straat is het gezellig druk. Er is altijd wat te beleven in de stad. In de verte rent een straathond blaffend achter een groepje eenden aan, totdat die luid snaterend neerstrijken in de gracht. Er scharrelen een paar kippen langs de huizen, op zoek naar kruimels die de klanten van vaders bakkerij per ongeluk hebben laten vallen. Buurvrouw Elisabeth komt naar buiten met een grote teil water die ze achter zich aan trekt. Haar gezicht is rood aangelopen. Achter haar verschijnen twee ondeugende kinderhoofdjes die nieuwsgierig de straat in kijken. Hun haren zijn nog nat van het badderen.

'Zal ik even helpen?' biedt Joris aan. Hij steekt zijn hand al uit om de wastobbe vast te pakken. Roef wiebelt op zijn schouder als zijn baasje bukt, maar hij blijft dapper zitten.

'Graag jongen. Het is altijd zo'n klus.' Samen kieperen ze het water in de gracht voor hun huis. Er ontstaan grote golven in het water. 'Dank je wel, Joris. Hé, heb je Roef weer bij je? Jacob zag hem gisteren nog voor ons huis zitten. Hij wilde hem pakken, maar ik heb gezegd dat hij van jou is. Maar de volgende keer kan ik niet beloven dat hij van hem afblijft, hoor!'

Joris zwaait naar het kleine kereltje dat in de deuropening staat

te kijken. De peuter kan nog maar net lopen. Dus zo snel zal hij Roef niet te pakken krijgen, denkt Joris, terwijl hij verder loopt. Aan de rand van Leiden zijn kooltuinen gebouwd, vlak onder de stadswallen. Daar verbouwen de mensen hun groente. De tuinen zijn een paar maanden geleden aangelegd toen het oorlog was en er honger in de stad heerste.

Joris duwt het hekje naar de tuinen open. Hij trekt zijn pet wat dieper over zijn oren. Het is nog best een beetje fris buiten, al is het half mei. Hij gaat op het bankje zitten dat midden in de tuinen staat. Roef vliegt van zijn schouder af en komt voor hem op de grond zitten. Hij houdt zijn kopje een beetje schuin, alsof hij wil zeggen: zullen we weer een spelletje doen? De laatste weken is Joris steeds druk bezig geweest om de vogel te trainen. Hij laat Roef een beetje gerst uit zijn hand eten.

‘Zo, nu is het genoeg. Nu moet je eerst wat doen voordat je weer eten krijgt’, zegt Joris. Hij legt een hoopje voer onder het bankje en laat het aan de duif zien. Roef wil er direct van pikken, maar Joris houdt hem stevig vast. ‘Kom mee, we gaan naar de muur.’

Met de duif in zijn handen loopt Joris een stukje verder door de tuinen totdat hij de stadsmuur heeft bereikt. Naast de muur is een klein steegje waar het zonlicht nauwelijks kan komen. Een dikke bruine rat rent haastig weg op zijn korte pootjes als hij Joris aan ziet komen. Joris huivert. Elke keer als hij zo’n beest ziet, moet hij denken aan die keer dat hij er eentje vond in de zak met meel op de zolder van de bakkerij. Vreselijk!

Bij een kleine nis in de muur staat Joris stil. Hij zet de duif in de uitgespaarde ruimte in de muur en geeft hem nog één graankorrel. ‘Nu moet je blijven zitten, Roef. Dan ga ik terug naar het bankje. Daarna mag jij ook komen.’

Vlug rent Joris terug naar de kooltuinen. Hij gaat op het bankje zitten naast het hoopje voer dat hij heeft klaargelegd. Zijn hart klopt in zijn keel. Zou Roef terugkomen? Straks is de duif vergeten waar het voer lag en vliegt hij een andere kant uit. Zou hij hem dan nog terugvinden? Vanuit de tuinen kan Joris de nis van Roef niet in de gaten houden. Dus Roef kan hem ook niet zien.

Joris wacht ongeduldig. Wat duurt het lang! Zou Roef toch ergens anders heen zijn gevlogen? Maar dan klinkt het vrolijke geklapwiek van duivenvleugels. Iets roodbruins flitst door de lucht en landt pal voor de voeten van Joris. Die klapt opgetogen in zijn handen. 'Goed zo! Je kunt het!' Roef lijkt het niet te horen. Hij is druk bezig om het voer op te smikkelen.

'Hoho, niet alles tegelijk! Nu ga ik je een stukje verder brengen. Als dat ook goed gaat, kunnen we ook eens proberen of je van hier naar huis kunt vliegen.' Joris pakt de duif weer op en loopt terug naar het smalle steegje bij de stadsmuur.

Boven zich hoort hij de mannen van de schutterij op de muur mompelen. Die staan daar op wacht om te stad te beschermen. Gelukkig is er de afgelopen tijd weinig gevaar, op een enkele rover na. Dat was anders toen het een paar maanden geleden nog oorlog was. Er mocht niemand zomaar op de stadsmuur komen, omdat het gevaar groot was dat er op je werd geschoten.

Ineens klinkt er een rauwe kreet boven hem. 'Kijk daar!' schreeuwt een donkere mannenstem. Joris knijpt Roef haast fijn van de schrik. Hij kijkt omhoog, maar hij kan natuurlijk niets zien van wat zich buiten de stadsmuur afspeelt. Gespannen blijft hij staan luisteren. Wat is er aan de hand? Hij hoort de mannen opgewonden praten. Over de muur komen meer schut-

ters aanrennen. Joris kan de uiteinden van hun musketten¹ zien dansen. Hier en daar gaan de deuren van de houten huizen in het straatje voor de stadsmuur open. Vrouwen komen nieuwsgierig naar buiten.

Roef worstelt in Joris' handen. Hij vindt het niet fijn dat hij zo stevig wordt vastgehouden. Snel geeft Joris het dier meer ruimte. Dan hoort hij weer een schreeuw. Nu verstaat Joris wél wat er wordt geroepen. Hij voelt zijn benen slap worden. Zijn hart begint te roffelen. Zou dat waar zijn? Heeft hij het goed gehoord?

Maar blijkbaar is hij niet de enige die verstaan heeft wat de mannen naar elkaar schreeuwden. De vrouwen in het steegje beginnen opgewonden te kakelen. 'Wat? Hoorde je dat?'

'Ik ben niet doof als je dat soms denkt.'

'Waarom moeten ze ons weer hebben? Laat ons toch met rust.'

'Wat moeten we doen?' vraagt een ander.

'Och Maria, dit wordt onze dood. Let op mijn woorden. We kunnen er niets tegen beginnen', reageert de eerste vrouw somber. 'Ach, kom nou. Je zult zien dat ze weer snel de benen zullen nemen. Ze krijgen ons nooit.'

Joris heeft genoeg gehoord. Dit moet vader weten! Hij sprint weg, met de duif op zijn schouder. Roefs kleine kraaloogjes kijken angstig om zich heen. Zijn nagels klemmen zich in Joris' schouder.

'Vader!' hijgt Joris als hij de bakkerij inrent. 'Vader!'

Roef fladdert haastig naar zijn veilige kooitje boven de oven en kijkt daar met een schuin kopje naar het tumult dat zijn baasje veroorzaakt.

---

1. Een musket is een soort geweer maar dan wat kleiner. Dit wapen hadden de soldaten in de zestiende eeuw.

Vader zet onmiddellijk de bezem aan de kant en doet zijn schort af. 'Waar is de brand?'

'Nee, het is ... het is ... ze zijn ...' stottert Joris. Zijn wangen gloeien als vuur.